

7-1-1990

แนะนำหนังสือ : การวิจัยเชิงนโยบาย : รุขลักษณะใหม่ของการกำหนดอนาคต

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

สุชาติ ตันชนะเดชา

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

พิธิยานุวัฒน์, สมหวัง and ตันชนะเดชา, สุชาติ (1990) "แนะนำหนังสือ : การวิจัยเชิงนโยบาย : รุขลักษณะใหม่ของการกำหนดอนาคต," *Journal of Education Studies*: Vol. 19: Iss. 1, Article 12.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol19/iss1/12>

This Book Review is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in *Journal of Education Studies* by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

แนะนำหนังสือ

การวิจัยเชิงนโยบาย : รูปลักษณะใหม่ของการกำหนดอนาคต

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ)

ผู้วิจารณ์ สุชาติ ตันธนะเดชา

หนังสือ *การวิจัยเชิงนโยบาย* เล่มนี้ ได้จัดพิมพ์ขึ้นในลักษณะรวมบทความ คำบรรยาย และงานวิจัยเชิงนโยบายที่เสนอในการประชุมสัมมนาวิชาการ เรื่อง “การวิจัยเชิงนโยบาย” ซึ่งสมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ร่วมกับภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ณ โรงแรมบางกอกพาเลส และยังสามารถรวบรวมบทความของนักวิชาการที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย และต่างประเทศเพิ่มเติมอีกหลายเรื่อง ทำให้หนังสือเล่มนี้ ครอบคลุมเนื้อหาสาระทั้งหลักการ ทฤษฎี จนถึงการแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเชิงนโยบาย ตลอดจนการสรุปผลงานวิจัยเชิงนโยบายระดับชาติ รวมทั้งการ

อภิปรายและข้อซักถามมารวบรวมไว้อยู่ในเล่มเดียวกันด้วยรูปเล่มขนาดหนังสืออ่านเล่น (Pocket Book) พกสะดวก อ่านสบาย ให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

คณะบรรณาธิการได้แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น ๓ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ : นำสู่การสัมมนา

เนื้อหาส่วนนี้เป็นกรรวบรวมคำบรรยายของวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ๓ ท่าน เริ่มด้วย

(๑) Policy Research : Nature and Approaches โดย Prof. Dr. John E. Stecklein ได้ปูพื้นความเข้าใจเกี่ยวกับคำนิยาม ลักษณะ และธรรมชาติ ของการวิจัยเชิงนโยบาย ซึ่งได้อธิบายหลักการ ทฤษฎี และประสบการณ์ในฐานะผู้อำนวยการวิจัยสถาบัน

ของมหาวิทยาลัยมินิโซต้า (University of Minnesota) มากกว่า ๓๕ ปี ถึงแม้จะเป็นภาษาอังกฤษ (มีคำที่พิมพ์ผิดอยู่หลายคำ) แต่ก็ได้ใช้ภาษาที่เรียบง่าย อ่านแล้วได้ความรู้ดี ใครที่ไม่ได้เข้าร่วมสัมมนา ก็สามารถอ่านเข้าใจได้ชัดเจน นอกจากนี้ Dr. Stecklein ยังได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการวิจัยเชิงนโยบายกับการวิจัยสถาบันอีกด้วย

(๒) การวิจัยเชิงนโยบายกับการพัฒนาอุดมศึกษา โดย ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีธำณ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นคำบรรยายเชิงแนวคิดในการนำการวิจัยเชิงนโยบายไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี และเสริมว่าการวิจัยเชิงนโยบายมี ๓ ส่วน คือ ต้นนโยบาย ผลของนโยบาย และกระบวนการกำหนดและพัฒนานโยบาย

(๓) ดร. ธวัชชัย ยงกิตติกุล จากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI) ได้ให้ทัศนะ ประสพการณ์ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการทำวิจัยเชิงนโยบายว่า การทำวิจัยเชิงนโยบายในประเทศไทยมีอยู่ ๒ ประเภท คือ ประเภทเสริมสร้างฐานข้อมูล (Database) เพื่อหาความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น กับประเภทการวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Research) เพื่อนำมากำหนดนโยบาย โดยที่เราจะเอานโยบาย

ที่ประสบความสำเร็จในอดีตมากำหนดเป็นนโยบาย (ปัจจุบัน) ลอย ๆ โดยไม่ดัดแปลงไม่ได้ และควรมีการสื่อสารระหว่างผู้วิจัยกับผู้ใช้งบประมาณนโยบาย

ตอนที่ ๒ : การเสนอผลงานวิจัยเชิงนโยบาย

ในตอนที่ ๒ นี้ ได้นำบทคัดย่อและการบรรยายสรุประเบียบวิธีวิจัย ตลอดจนผลการวิจัยโดยย่อ ๓ เรื่องมารวบรวมไว้ด้วยกันพร้อมกับ คำถาม-คำตอบ จากการสัมมนาวิชาการได้แก่

เรื่องที่ ๑ : บทบาทของ ก.พ. ในทศวรรษหน้า ซึ่งใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต (EDFR) เกี่ยวกับบทบาทของ ก.พ. อีก ๑๐ ปีข้างหน้า

เรื่องที่ ๒ : แนวโน้มการศึกษาของโลกและประเทศไทย เป็นการวิจัยดูว่าเมื่อสถานการณ์ของโลกและประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ควรจะมีการปรับเปลี่ยนปรัชญาการจัดการศึกษาให้สนองตอบต่อสังคมได้อย่างไร

เรื่องที่ ๓ : ค่าใช้จ่ายและการลงทุนในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยเอกชน เป็นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและการลงทุน

การศึกษาาระดับอุดมศึกษา โดยวิเคราะห์ด้วยวิธีการ ๓ วิธีคือ วิเคราะห์ตามความต้องการของสังคม ศูนย์แนวโน้มข้อมูลประชากร อัตราเพิ่มการเรียนต่อ วิเคราะห์ตามความต้องการกำลังคน ทั้งและคาดคะเนเป้าหมายของเศรษฐกิจก่อน แล้วจึงแปลงเป็นความต้องการกำลังคนอาชีพ ประเภทและระดับความต้องการและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทน มูลค่าเสียโอกาส และความคุ้มค่าของการลงทุน

ตอนที่ ๑ : บทความค้ำจุนทางวิจัยเชิงนโยบาย

ตอนที่ ๓ นี้ ผู้จัดทำได้นำบทความเพิ่มเติมอีก ๗ เรื่องมาเสริมให้ผู้อ่านมีมโนทัศน์เกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบายที่กว้างขึ้น และเห็นแนวทางที่จะนำความรู้ในส่วนนี้ไปผสมผสานกับตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ เพื่อให้เกิดแนวคิดในการทำวิจัยเชิงนโยบาย โดยได้คัดสรรบทความเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ๑ เรื่อง รูปแบบกระบวนการกำหนดนโยบาย ๑ เรื่อง

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ๓ เรื่อง เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ๑ เรื่อง และการวิจัยเพื่อพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (วิจัยสถาบัน) ๑ เรื่อง

หนังสือ *การวิจัยเชิงนโยบาย* เล่มนี้ นับได้ว่าเป็นหนังสือภาษาไทยเล่มแรก ที่ได้รวบรวมเรื่องราวความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบายหลายแง่มุมหลายทัศนะจากนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศ ที่มีสาระเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ ครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่ หลักการ ทฤษฎี ประสบการณ์ และข้อเสนอแนะตลอดจนการอภิปราย ชักถามเกี่ยวกับการทำวิจัยเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ อยู่ในรูปเล่มที่กระชับรัดกุม น่าอ่าน และให้ความรู้ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ซึ่งนักวิจัยและผู้สนใจที่เกี่ยวข้องกับนโยบายควรมีไว้อ่านประกอบการทำวิจัยเชิงนโยบายและการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ